

NOVINKY z vědeckého života meziuniverzitních projektových týmů

Změna klimatu: Jak zmírnit její dopady? IOP

Negativní projevy změny klimatu neustále přibývají a současně s nimi roste i nutnost adaptace sídel a krajiny na změnu klimatu. Přírodě blízká řešení (tedy taková řešení, která jsou inspirována a podporována přírodou, nákladově efektivní a současně také environmentálně, sociálně a hospodářsky přínosná a zároveň přispívají k budování odolnosti) mají v adaptačním úsilí stále větší význam. A to také především proto, že jsou považována za víceúčelová řešení, která mají často větší vedlejší přínosy než tradiční technická opatření. Např. v případě revitalizovaných říčních toků můžeme mluvit o přínosech od zmírnění povodní, zvýšení biodiverzity, ochlazování prostředí až po rekreační a estetické funkce.

Projevy změny klimatu neustále rostou

Náš tým nezůstává pozadu. Aktuálně řešíme 4 mezinárodní projekty na toto téma. Dva projekty jsou řešeny v rámci programu Interreg Central Europe. Prvním z projektů je [ReBioClim](#), který se zaměřuje na obnovu menších městských toků s využitím přírodně blízkých řešení. Cílem tohoto projektu je účinně pomoci městům zjednodušit plánování i samotnou realizaci revitalizačních opatření s využitím mezioborových přístupů a zapojením odborné i laické veřejnosti. Hlavním vedoucím partnerem tohoto projektu je Technická univerzita v Drážďanech.

Plánování a realizace revitalizačních opatření

Do projektu jsou zapojeny celkem 4 země, kterými jsou Česká republika, Německo, Polsko a Slovensko, v rámci každé uvedené země se na projektu vždy podílí vybraná univerzita a město. Druhým projektem je [Climate Crises](#), kde si klademe za cíl zvýšit schopnost orgánů veřejné správy reagovat a zároveň se přizpůsobovat předpokládaným dopadům změny klimatu jako jsou horko, sucho, nedostatek vody, povodně a biodiverzita. Naším partnerem pro pilotní ověření se stal Liberecký kraj a město Hrádek nad Nisou, s jejíž pomocí budeme zvyšovat odolnost městského a venkovského prostředí na předpokládané dopady díky efektivnímu využívání environmentálních, vodohospodářských a meteorologických dat. Vedoucím řešitelem tohoto projektu je region Benátsko z Itálie a do projektu jsou zapojeny další instituce z Rakouska, Maďarska, Chorvatska, Německa a Polska.

Schopnost veřejné správy reagovat a přizpůsobovat se změně klimatu

Další dva projekty jsou řešeny v rámci programu excelentního výzkumu Horizon Europe. Prvním je projekt [SpongeBoost](#), kde se zabýváme podporou zadržování vody v krajině díky využití mokřadů a dalších přírodě blízkých opatření. Vyhledávání inovativních řešení probíhá prostřednictvím rozsáhlé rešerše literatury a dříve realizovaných projektů a následně bude probíhat jejich pilotní testování. Cílem je vytvořit akční plán, který povede k podpoře zjištěných efektivních řešení. Druhým projektem v rámci změny klimatu je [Land4Climate](#). Jeho cílem je vývoj inovativních řešení v oblasti dopadů a adaptací na změny klimatu. Projekt cílí především na oblasti, kde se vyskytují extrémní hydrometeorologické jevy, jako jsou povodně nebo sucha. Hlavní snahou je zapojení soukromých vlastníků půdy pro implementaci přírodě blízkých opatření na těchto pozemcích. V České republice se nachází pilotní území v Českém Švýcarsku a s pomocí projektových aktivit by mělo dojít k revitalizaci vodního toku a snížení rizika povodní.

Inovativní řešení pro zadržování vody v krajině

Revitalizace vodního toku a snížení rizika povodní ve Šluknovském výběžku

Modrozelená města: Budoucnost měst a obcí?

Kniha „[Modrozelená města: Příklady adaptačních opatření v ČR a jejich ekonomické hodnocení](#)“ přináší do českého prostoru unikátní pohled na užitečnost zelené a modré infrastruktury. Nezbytnost adaptace na klimatické změny ve městě chápe jako příležitost, která se však musí umět dobře komunikovat s politiky i samotnými občany. Zaměřuje se proto na často přehlížené společenské a socio-ekonomické aspekty plánování a realizace jednotlivých opatření. Čtenáři srozumitelně zprostředkovává popis přínosů a nákladů jednotlivých modrozelených realizací a jejich výši peněžně oceňuje. Představuje tak ekonomické argumenty využitelné pro komunikaci ale i pro další plánování obdobných opatření v praxi.

Kniha je výsledkem dlouhodobé práce IEEP v oblasti rozvoje metod ekonomického hodnocení modrozelené infrastruktury. Jsou v ní prezentovány výsledky hodnocení nákladů, přínosů a celospolečenské návratnosti celkem 15 opatření z celé České republiky. Hodnoceny byly jak běžněji využívaná, tak i inovativní řešení, jako jsou například dešťové záhony, kořenová čistírna odpadních vod na zelené střeše, výsadby stromořadí ale i ozelenění tramvajových pásů pomocí rozchodníků.

MAREK HEKRLE A JAN MACHÁČ

eac
ade
mia

Ambiciózní průřezový projekt z oblasti SMART – CESMOD

Abychom se stali SMART, odolnou a udržitelnou společností, nestačí se spoléhat pouze na technická řešení. Klíčovou roli zde hrají také společenské vědy, které pomáhají určovat společenské priority, hledat efektivní řešení a přizpůsobovat technologie tak, aby co nejlépe odpovídaly potřebám společnosti. Z tohoto důvodu se experti na Smart Cities, Smart Villages a Smart regions, spojili prostřednictvím Technologické agentury ČR (TAČR) s vysokými školami a inovačními centry a společně vytvořili Centrum výzkumu pro odolnost, smart, inovativní a udržitelnou společnost (CESMOD). Projekt CESMOD, vedený Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně, byl zahájen v září 2024 a potrvá do konce roku 2029. Toto centrum posílí kompetence veřejné správy a podpoří realizaci národní Koncepce Smart City z roku 2021. Snahou tohoto projektu je podpořit kvalitativní rozvoj společnosti, aby mohla lépe a efektivněji využít inovativní řešení, tzn. zvýšit povědomí, akceptaci, koordinaci a efektivitu jejich zavádění u všech cílových skupin (státní správa a samospráva, univerzity, firmy a občanská společnost). Koncept SMART bude definován ve specifických podmínkách ČR, budou zkoumány hlavní výzvy pro další rozvoj, navrhovány úpravy legislativy a bude poskytnuta metodická podpora pro efektivní realizaci SMART. „*Praktická realizace a implementace inovací proběhne na všech úrovních, národní, regionální i místní, aby byl podpořen rozvoj všech typů obcí a regionů i digitální a zelená tranzice,*“ uzavírá Brůhová Foltýnová.

HANA BRŮHOVÁ FOLTÝNOVÁ

ÚČASTNÍME SE

J. Macháč a Š. Truhlářová se na konci září setkali v Benátkách s partnery ze 6 evropských zemí na kick-off meetingu pro projekt Climate_CRICES. Fotky nebo další aktuality z projektu jsou k nalezení na oficiálním projektovém LinkedIn profilu [Climate_CRICES](#).

M. Špaček a J. Louda spoluorganizovali mezinárodní workshop [Nature-Based Governance: Coevolutionary and transformative perspectives on the biodiversity and climate crises](#), který proběhl v září 2024 v Beskydech. Workshopu se zúčastnilo na 50 odborníků na přírodě blízká opatření z celé Evropy.

ČLÁNKY

J. Brabec a J. Macháč publikovali společně s kolegy z Maďarska článek o snižování povodňového rizika v Albánii, který se zaměřuje na charakteristiky místních farmářů, kteří mají zájem spolupracovat na společném řešení. Celý článek je dostupný v [Journal of Flood Risk Management](#).

L. Slavíková, J. Macháč a J. Louda společně se slovinškými kolegy publikovali článek tom, jak veřejnost ve vybraných Evropských zemích vnímá zelená, hybridní a šedá opatření pro zvládání povodňových rizik. Celý článek si lze přečíst v časopisu [Progress in Disaster Science](#)

KALENDÁŘ AKCÍ

Finálové kolo soutěže Czech Envi Thesis

27.11.2024, Ústí nad Labem - Aula Jiřiny Jílkové

Soutěž Czech Envi Thesis hledá již od roku 2019 nejlepší studenty bojující za ochranu přírody napříč vysokými školami v České republice. Jako organizátoři této soutěže Vás zveme na jedinečnou možnost potkat se s finalisty. Více na [webu](#) soutěže.

Wageningen - 5th ESP Europe Conference

18. - 22. 11. 2024, Wageningen

Nejvýznamnější světová konference o ekosystémových službách, letos zaměřená na téma "jedna planeta, jedno zdraví". Náš tým budou reprezentovat Jan Macháč, Jan Brabec a Jiří Louda. Představíme m.j. výsledky povodňové hry, bariéry implementace přírodě blízkých opatření z pohledu farmářů pro pochopení složitých sociálně-ekologických dilemat. Více na [webu](#).

E-academia

E-mail: office@e-academia.eu
www.e-academia.eu

IREAS

Institut pro strukturální politiku, o.p.s.
Kanceláře: Štěpánská 16, 110 00 Praha 1
E-mail: office@ireas.cz
www.ireas.cz

IEEP

Institut pro ekonomickou a ekologickou politiku
Fakulta sociálně ekonomická
Univerzita J. E. Purkyně v Ústí nad Labem
Moskevská 54, 400 96 Ústí nad Labem
E-mail: ieep@ieep.cz
www.ieep.cz